

Бібліотека імені І. Мечникова

ВИГУПЪ

ОПОВІДАННЯ

Марка Вовзка.

Ціна 5 коп. ср.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ

1862

СІЛЬСКА БІБЛІОТЕКА.

1860.

	ЦІНА:
	К. с. л.
1. Казка про дівку Семилітку	3
2. Підбрехачь.—На пущання якъ зав'язано. Оповідання <i>Гр. Квітки (Основ'яненка)</i>	3
3. Сіра Кобіла. Оповідання <i>Продчука</i>	5
4. Чари. Оповідання <i>Марка Вовчика</i>	5
5. Ліхо не безъ добра. Оп. <i>Ганни Борвінокъ</i>	3
6. Въ-осені літо. Оповідання <i>Гі жъ</i>	5
7. Дідъ Міна и баба Міниха. Оп. <i>М. Номиса</i>	10
8. Гамалія. Поэма <i>Тараса Шевченка</i>	5
9. Топобля. Баллада <i>Его жъ</i>	5
10. Тарасова нічъ. Поэма <i>Его жъ</i>	3
11. Катеріна. Поэма <i>Его жъ</i>	15
12. Наймичка. Поэма <i>Его жъ</i>	15
13. Псалми Давидови. Переложивъ по-нашому <i>Тарасъ Шевченко</i>	7

1861.

14. Граматка. П. <i>Куліша</i>	5
15. Гайдамаки. Поэма <i>Тараса Шевченка</i>	20
16. Оріся. Идилія П. <i>Куліша</i>	5
17. Бабуся съ тогб світу. Нарбдне оповідання про помёрші дўши.	5
17. Очаківська віда. Козацьке оповідання.	2

ВІКУПЪ

ОПОВІДАННЯ

МАРКА ВОВЧКА

САНКТПЕТЕРБУРГЪ

1862

О, обрено цензурою. С. Петербургъ 18 іюня

3. 1862 г.

7. Д
8. ГАМА
9. ТОПОЛЯ
10. ТАРАСОВА
11. КАТЕРИ
12. НАЙМИ
13. ПС
- му

14. ГР
15. Г
16. С
17. Б
- ня
17. Оч

ВЪ ТИПОГРАФИИ ДЕПАРТАМЕНТА УДѢЛЪ ВЪ

К.

ВИКУПЪ.

I.

Росгажѹ вамъ про 'Якова Харчѣнка, якого вѣнъ смѹтку набравъ у Хмелѣнцяхъ, залищючись до Коханѣвни.

Приходимо ми зъ нимъ, у недѣлю, пѣдъ те село. Сѣнечко вже низѣнько. Мѣй пѣрубокъ, дивлюсь, би почавъ приставати. Примѣчаю мѣвчки... Пр дѣржавъ, знаѣте, собѣ ходу, — примѣчаю: зробивсѣ мѣй пѣрубокъ зовсѣмъ дрѹгий чоловікъ. Всю доро гу бувъ такий говѣрьгий та весѣлий, бубонѣвъ, якъ мѣський дзвѣнъ, а тутъ нѣби водѣ въ ротъ набравъ, и брови здвѣнувъ, и голову повѣсивъ.

»Щѣ се«, кажѹ, »панѣ 'Яковѣ, надѹвсь, мовъ ку ликъ на вѣтеръ?«

»Яко́го тамъ кулика ви вѣдумали, дѣдъку! — Ихъ бурчавъ.

»Мѣже, притомѣвся, хлѣпче?« вонѣ, сѣ

»Нѣ«, одрѣзавъ, та й зновъ иде мѣвчки!», ло, бра-

»Да щѣ жъ се«, кажѹ, »панѣ 'Яковѣ! Урѣсь! гнавъ, нѣ врѣку тобѣ, якъ вѣтрѣвъ бѣтько, а въ бѣ- чого се почавъ приставати?« и

Тутъ якъ разъ зійшли ми на горбокъ, такъ не-
величкий; та зъ ёго глянуть на Хмелінці — село
якъ на долоні.

»Оддішемо«, кажү.

Сіли. Дивитця мій Яківъ на село, ажъ ёму очи
розбігаютьця: дивлюсь и я. Все знакомі міста и хі-
ти, и садкі. Славне село, якъ-би ви бачили! Цёрк-
ва стоить висока. Старий сѣтникъ якийсь її буду-
вавъ. Цвинтаръ зарісь черешникомъ да зіллямъ
трѣхи не въ поясъ; хаточки поховались у вишнєві
садкі. Любо, що й казати!

Сидимѡ, дивимось. Гомоніли люде на селі, а далі
одінь по одному и розійшлись. Цокотали ще дві мо-
лиці; розсѣдились и зновъ схѣдились, та все ма-
ли рукамі, наче горѡхъ молотили. Якъ-би не
Вийшовъ съ хати чоловікъ, то не розійшлись би й
до світу. На селі стіхло; хибá де стукне віконце,
та просѣчить по-підь ворітьми хисткий парубокъ.

»Годі вже, ходімъ!« заговоривъ мій Яківъ, пі-
ри ёго підкинуло. »Вже пізно.« А самъ ажъ побі-
лівъ.

»Мутсе́ мині́ лихо!« кажү я.

»Лихо, дядьку?«

»На тебе найшло, Якове? Вийшовъ и здо-
веселій, и співавъ, и розмовлявъ, а тутъ

14. Гр. веселій, и співавъ, и розмовлявъ, а тутъ

15. Гр. наче тебе кипячёмъ обпáрепо. Грѡшей не

16. В. вѣ?«

17. В. за шапку: »Грѡши есть«, каже.

17. О

»И грѡши несешъ, и дівчина дожидáе, а ти якъ
у ярмѡ йдешъ!«

А ні пари зъ устъ.

»Переночүемо вже«, кажү: »разомъ зо мною у
старѡго Кѡхана.«

»Якъ їхъ ласга«, каже.

Закинувъ же й я тогді. »Та ти«, кажү, »Яко-
ве, говори до ладу! Що ти уривáешъ по словечку,
якъ попівна на бенкеті? Якъ ти мині зáразъ не ви-
сповидаєся, — я тобі не Явтухъ Товстодубъ! и въ
старості не кличъ: не пійдү!«

Отъ вінъ тогді й почавъ. »Щѡ жъ мині«, каже:
»дядечку, по тихъ грѡшахъ? Чи викуплять вони
мене?«

»Чѡго жъ се, братіку, завівъ такѡі жалібні? Чѡ-
мү не викуплять? Аби грѡши, то викуписся.«

»А якъ пані не схѡче?«

»А вона чѡмү не схѡче, твѡя пані? нехай її бать-
ку все добре! Чи ти де бачивъ такихъ панівъ, щобъ
імъ грѡши були не милі? Мині«, кажү: »не трап-
лялись, — не знаю такихъ.«

»Э-э, дядечку! вона, мабуть, чи не ковшёмъ їхъ
міряе!«

»Дáрмо«, кажү, »що ковшёмъ міряе: вони, сії
пані, на грѡши такі ласі, якъ Ціганъ на сáло, бра-
тіку! Имъ до віку, до сүду бѡде мáло! Не журісь!
я самъ съ тобѡю пійдү до паніі.... И не такихъ ба-
чили. Ти поклонісь старѡму....«

»Вінъ уже казавъ мині: »За панського дочкі не ддамъ. Лүчче нехай іде въ черниці.« А якъ Коханъ сказавъ, такъ и буде: се й мале хлопця знає.»

»Ну, побачимо, якъ буде«, кажу: »не далеко вже. И хата ёго — онъ біліє!«

II.

Идемó улицею; ище зъ другóго кінця побачили — въ хаті світитця. Підійшли; я ностукавъ. У дворі гавкнуло цуцені; хтось одсунувъ віконце: та, мабуть, нічого не побачивъ, бо такі нахмарилось и зовсімъ тёмно було. Брызнула зацінка и вибігла Коханівна Марта.

Що-то за дівчина підъ той часъ стала, Боже мій, світе мій! Та така жъ молодесенька, а краса, якъ маківочка! Заквітчана, въ червоному намісті, сорóчка вишивана, въ черевичкахъ, — ну, дівчина!... якъ зірочка!

Вибігла съ каганцёмъ, побачила мене й Якова.
»Ай дядьку!« каже: »що се ви!«
»А се, бачте, не я, а Яківъ.... ледві каганці зъ рукъ не вибивъ.

»Марто, Ясюко мой!« шепче.

Ажъ ось и старій Коханъ виглянувъ: а за нимъ стоить Коханіха. Поздоровкались, привітались.

»Ә, дочко«, каже старій: »любихъ гостей до хати просьятъ, а ти тутъ вьєся. Иди, мой ластівко!«
И проуєтивъ її въ двєри.

Увішли й ми, поклонілись, та й посідали. Старій вечеряти просьить. Мати й дочка коло стола то коло печи звиваютьця, а ми поглядаємо одно на одного, та хочемъ розмову почати.

Коханъ.... Ви, правда, зъ-рóду ёго не бачили. Сёго чоловіка всі поважали зъ-молоду. Якъ парубкувавъ, поведє чорними бровами — дівчята сохнуть и дуріють; а теперъ, якъ пристарівся, моргне сивимъ усомъ — громада й примічає.... Первий чоловікъ у селі Коханъ. Якъ-би ви на ёго глянули? Що ті пані ваші міські? ошпарені горобці! Сей, якъ вийде, кажу вамъ, — висóкий, сивий та усатий, у чорній світі, а поясь червóний, шапка сива, виступка козацька настояща, ще давніхъ козаківъ. Хоть тамъ и ворогують зъ нимъ, а шапку не хотя знімешъ. Чи мало по селу старіхъ людєй ходить? Ну, іншому поклонітся, а іншого, буває, що й не вгледешъ; а сёго, якъ гетьмана, заразъ ўзришъ. И вінъ підніме шапку, хоть би малій дитині, підніме — и далі йде. Оженивъ вінъ изъ Оксаною, — Яковенка старóго дочка, тожъ козацького хорóшого рóду. Така повновіда молодіця, чепурна, чорноброва, настояща козачка!

Посідили ми такъ, ище поглянули одінь на одного.

»Такъ-то вонó, брате«, каже Коханъ.

»Такъ-то, брате«, кажу й я ёму.

Коханіха вечерю постановіла, почали частувати

горілкою. »Ище чарочку, свате!« просять. »Дорога дальня«, каже Коханіха, »и холодний вітеръ віе! мабуть, протомілись.«

»Э, панімátko«, кажú, »до любóи небоги нема далéкои дороги«, та й випивъ дру́гу.

Далі старій до парубка: якъ? щó? чи все гараздъ? який заробітокъ?

Яківъ, ба́чте, въ Києві на заробіткахъ бувъ. У насъ пускають; треба тільки подáчу давати, яку тамъ подóжяють. Яківъ тогó ро́ку такі добре заробивъ. Налягáвъ яко мóга, бо знавъ за що, то й дiло кипiло.

»Хвалити Бóга!« каже Яківъ. Винявъ изъ шапки грóши, та й положивъ старóму передъ очи. Самъ устáвъ, поклонивъсь, та й дивитця.

Старій тільки усомъ моргнувъ. »Грóши«, каже.

Яківъ зновъ поклонивъсь. »Всю надію клавъ на вашу лáску та мiлость, ба́тьку!«

Мáрта, дивлюсь, припинилась, наставила голóвоньку, мовъ та перепiлочка, и слúхае — не дiше. И мáти, бáчу, на насъ кáримъ окомъ закидае.

Зъ Бóгомъ«, кажú, »зáвтра рушáймо до пáнii, лóтимъ и до вашоi мiлости за рушникáми.«

»Зъ Бóгомъ«, каже старій: »попитайте дóли. Одкúписся, Якове, зiтемъ будешъ; а нi — воля Бóжа! За пáньского дочкi не оддáмъ. Казáвъ пёрше, съ тимъ и умрú. Вона въ мене слáвного козáцького рóбá! Чи такі жъ минi, та ще зъ сiвою голóвою, чéс-

ний хорóбий рiдъ зневажати! козáцький рiдъ перевóдити, якъ погáну Жидiвську вiру! Нема въ свiтi надъ козакiвъ!« А самъ ажъ стéлю підпирáе; ви-проставсь и очи свiтять, и гóлосъ дзвiнить; ажъ помолóдшавъ, наче на Тúrка йде!

»А нема, нема надъ козакiвъ! нема, — щó й казати!« стiха пригáзуе жiнка, хитáючи голóвою.

Мiй парубокъ побiливъ, якъ хúстка, и дiвчiна самá не своя. Стоить, якъ неживá, и iснихъ оченiя не зведе.

»Чимъ же вiнь не козáкъ!« кажú я старiмъ. »Та подивiтця, люде добрi, чи вiнь же не козáкъ? Не хáй хоть самá Мáрта скаже!«

Мáрта нiчого не сказáла, закрiлась вишиванимъ рукавцёмъ, та й съ хáти вийшла.

»Такъ якъ же се бóде, пáне брáте?« питаю.

»А такъ бóде, якъ я сказáвъ. Идiть до пáнii, питайте дóли.«

»А якъ, врáже зiлля, багáцько схóче?«

»Абi схотiла, за грóши не стiйте: я грóшей дамъ.«

»Ну, спасiбi, брáте!« кажú я. »Щiрий ти козáкъ, якъ я бáчу!« Та й торкнувъ свого молодого: примiчай нiби.

Веселiйше, знáете, стáло. Випили ще по чáрцi, та й почали рáдитись, якъ приступити до тiй пáнii, якъ зговорiти, щó до чóго приложити.

Коханiха за дочкою вийшла. Пéвно десь присi-

въ садку, та й журілись у-күщі. Ми тогб вечора вже їх и не бачили.

III.

Одвів насъ старій у кобру на добра-нічь, та й полягали ми спати. Чую я—не спитця щось мой-мұ парубкові: то сіно перевертає, то здихає, далі й вийшовъ.

»Чи не пійти бъ и мині за нимъ? Може, знадоблюсь для сторожи.« Лежұ собі, та й дұмаю, а сонъ менє такъ и клонить: сіно пахұче, свіже. Чую — рипъ! »Ну, й добре, що не вийшовъ: се Яківъ....« Вінъ постоявъ трбхи и зновъ шмигнувъ. »Э, ні, постій!« Тутъ и я за нимъ. Бачу: підбираєтця підъ хатне вікнєце, да ба! Вінъ и льнувъ до єго, и бився голубомъ, и стұкавъ тихесенько, ніби травичею,—вікнєце не одчинилось. Чи спала молода козачка, чи батько не спавъ, хто єго знає! А ми пішли, якъ прийшли, ні съ чимъ.

»Не журись!« кажұ, щобъ єго розважити: »колись и передъ нашими ворітьми сонечко зійде!«

Вінъ тільки рукою махнувъ, та й зарівсь у сіно.

»Якове! о Якове!« кличу.

Мовчить, неначе не чує, спить.

Тогд і я й собі на бікъ, та й справді заснувъ.

Повставали ранєнько, до сонця. Старій випроважавъ насъ за село (бо Хмелінці село козачке, а до панського бұде ще съ півверсті); знявъ шапку: »Б-

же поможі!« та й попрощались. Идемб собі, коли, де ні візьметця, Марта зъ коромисломъ, и хоче щось казати, и соромитця, а самá якъ вишенька.

»Що се, Мартусю«, кажұ: »чи не насъ вийшла провожати?«

Я вже мұсивъ розмову почати, бо мій парубокъ тільки очима світить та по-за мною посуваєтця знай до дівчини.

»Я була«, каже, »въ Галі; до-дому йду. Бже вамъ поможі, дядьку!« Та й стрибнула поміжъ вєрби.

IV.

Увійшли въ панський двіръ; сонечко вже підбілось височєнько; питаємось—сплять. Посідали коло малєваного рундука, дивимось. Садъ якъ разъ передъ очима. И туді стєжки, и сюдї стєжки, все жбвтимъ піскбмъ повисінувані, и квїтбкъ цвїте безъ ліку, все кружками, кружками; и лавочки зелєні, чистєнько такъ, порядошнєнько.

»Славний садбкъ, Якове!«

»Славний«, каже, »дядьку!«

Дєтєнько такі ми сиділи та журілись, поки дождались. »Пані встала«, кажуть. Кликнулі насъ до покбівъ. Увійшли. Ажъ у очахъ намъ замигтіло: и зеленіє, и чорвоніє, и біліє, и синіє.... Чоб тамъ нема! Може, довбдилось зазирнутъ у Жидівську крамницю? всєго багачько; зъ разу й не розберєшь, зъ-

добре, а щó, вибачайте, годітця вь сміття викинути, абі людей дуріти, абі бабо рябо! Такъ и тутъ: по куткахъ блищють, по стінахъ сіе. Повибігали якісь панночки, кўці та бистрії, якъ сорóки; повертілись, повертілись передь очіма, та й круть за двєри! Обіднеі вже добіі самá пані вкóтіла, якъ на колéсахъ; пўхла така, ніби на дріжчахъ зійшла; у перстнїхъ, у отлáсахъ. Прийшла прóсто до дзєркала, повернўлась двійчи, такъ и зашуміло по покóвєві, якъ сухє лїстя; плўхнула вь крісло, ажъ її підкінуло; тогді зиркь на насъ! »Чогó вамъ трéба?« питає.

»До вáшої мїлости«, кажў: »такъ и такъ!« та низєнько клáняюсь.

Вона́ й стáла тогді ніби пильнїйшъ на насъ дивітись, та й каже, що тепєрь усє доро́гше стáло, що вь того-то, та ще вь другóго пáна парубкї одкуплялись, то по півтїсячи за себе положили.

»А вь яко́го жь се пáна, добродїйко?« питаю, та зновъ низєнько клáняюсь.

»Тобі на що, вь яко́го пáна?« а самїй мовь у ўсї закрутіло. »На що тобї?«

»Та щó?« кажў: »у того́ пáна — нехай ёму́ Богъ дає здоровья — такі́ лóде багатї!«

»А ти дўмаєшь за скїлько одкупїтись?«

»Та ми бь то дўмали, вельмóжна пáні, якъ по нашимъ грóшамъ.... Та щó! ма́буть, Богъ не судївь.«

»За скїлько жь ти дўмавь?«

»Та щó вже дарёмно вáшу мїлость турбувати! Бувайте здоровї, добродїйко!« А самъ до дверей.

Якївъ менє хїпъ за рукавь: »Дядьку!«

Я ёму́ моргнувъ — не мїшайсь!

»Слўхай бо ти«, кричить пані: »постїй!« Завернўла, зновъ питає: »За скїлько хочєшь одкупїтись?«

А я такий не кажў. »Щó«, мовлявь: »вáшу мїлость клопотáти намъ!«

Далї бáчу, що вона́ вже червонїє, якъ жаръ найчервонїйший, — кажў: »Я, мїлостїва пáні, дўмавь за двїстї карбóванцївъ.«

Вона́ минї: »Та ти, ма́буть, зь рóду дурнїй! та ти сє, та ти тє!«

А я все клáняюсь мóвчки, ніби вона́ й до ладў гóворить.

Вїговори́лась, устáла: »Колї хочєшь одкупїтись — одкупляйсь скорїйше за трїста; бо послї й за тїсячу не одкупїєсь.«

Якївъ мїй зрадївь та, якъ дўрень сь пєчи, вь нóги їй гєпъ! Дякує, бачь, що ёго жь сáломъ та по ёго шкурї!

»Ну, а грóши жь принєсли?« Самá якъ у бчи не вскóчить.

»Нї«, кажў: »мїлостїва пáні, маємо при собї грóхи, та не всї.«

»Минї зáразъ грóши трéба!« крикнула: »зáразъ такий! Я«, каже, »поїду вь гóродь сєгóднї, и ви

щобъ тамъ були, та все й скінчу́. Ідїть, заберіть грóши.»

Самá якъ схопить дзвіно́къ! по всіхъ погбяхъ — дзїнь-дзїнь! Повбігали дівчята й хлопці. »Каляску!« ка́же: »та не барітця!« А самá товчѣтця, якъ *Ма́рко по пѣклу*, то папірчикъ изъ-за дзеркала вітягне, то одмикає, то зачиняє; за нею й дві дівчинки мѣчутця, якъ ті жеребятка, що жахаютьця.

У.

Пбки въ панському дворі лагодились та вбірались, ми хутенько перебігли до Хмелінцівъ, наробили тамъ крику, сміху, радості та веселости, и зновъ вернулись до панського двору. Пані казала намъ дати возочка; самá сіла въ високу каляску, та й поїхали зъ Богомъ.

Городо́къ нашъ — такъ собі городо́къ, нічого. Мій ба́тько казавъ, що колись по єму прохажали полковники та сотники, — такъ куди ні глянь, славно військо, якъ той макъ червоний; а теперъ засіли Жиди́, якъ сарана́. И пані живуть. У базаръ, то й чоловіка попадешъ, бо въ базаръ людєй найбільше.

Заїхала на́ша пані до старо́го Мбшки Жїда. Поко́ї високі й хороші, тільки такъ перцемъ и несе!

Заразъ послали по якогось писаря Захаревича, намъ казали коло дверей подождати, поки вінъ прийде. Прийшовъ вінъ хутко. Поганенький на личку, рябий якъ рѣшето; штани́ сині, широкі, якась ку́-

ца світочка и на шії зелена хустка; підъ правіцею шапка. Увійшовъ, зігнувся, изнітивсь, наче й не ступає, а чоботи здорові и добре змазані.

Пані єго до себе заразъ покликала. Вона въ насъ, якъ говорить зъ якимъ чоловікомъ, сидить собі протсто, якъ добрий качанъ у городі, и все роздивляється, які въ тебе брови, які ўси, яка одежа на тобі. Хибá бъ який генераль, щобъ вона голівку схитнула на бігъ, або глянула въ вічі любенько.

Пождали ми ще трóхи, поки пані радилась тимъ Захаревичемъ.

Війшовъ вінъ одъ неї, моргнувъ на насъ, та й ка́же. »За мною йдїть!« И пані зъ дверей ка́же: »Идїть за нимъ.« Ми й пішли.

А веселий чоловігъ бувъ той писаръ Захаревичъ! Ледві ми вийшли, вінъ почавъ сміятись и говорити, мало не танцює. Далі огрівъ мене зо всіі руки по плечахъ, та й ка́же: »А щó, схотїлось на волю? И добре!«

»Такъ-то добре«, кажуть: »що краще намъ и не треба до яко́го часу!«

»То тільки бідá«, ка́же: »що діло-то ваше дуже трудненьке. Не знаю, якъ-то воно й буде.«

»А щó жъ тамъ таке?« питаю. А Яківъ такъ и побілівъ.

»А те, що треба вамъ теперъ *особи́ приміти* писати; се трóдно! Я бъ то й написавъ їхъ, та щó ска́же панъ Бірчачъ? треба єму читати їхъ.«

»А якъ добре напишете, поздоровъ Бѣже васъ, пане, то певно нічого не скаже; хибá подáкуе.«

»Хибá ёму подарочокъ дастé, а? А я однесу. Се можна. Га?«

Яківъ заразъ и вѣрвався: »Якѣго жъ подарочка треба? навчить, пане!«

»Можна й грішми, хоть и сто рѣблівъ, то візьме: вінъ добрий чоловікъ!« каже писарь, а самъ регоче.

»Ні, пане, ви намъ кажіть, якъ треба.« Се вже я ёму. »Зá що грѣши давати? Абб ми панію свою спитаємо.«

»Се не конче треба. *Вольному воля, а спасѣнному рай.* Можна й безъ грѣшей.« Се вже безъ сміху каже.

Сівъ конецъ столá. А стілъ у ёго кривій; та и вся хáтка на бѣці; по куткáхъ диркі сміттямъ завáлені. Написавъ щось, та й каже: »Я не зможу тутъ нічого; такъ и паніі скажіть. Нічого писати.«

»Якъ нічого? А другімъ щось пишете, пане!«

»Пішуть особіи приміти, мугірю!« каже той Захаревичъ, налаявши насъ. »А въ ёго які приміти? зовсімъ такъ, якъ и всі.«

»Такъ се, слава Богу, що й ми на людéй похѣдимо!« я такі озиваюсь.

Такъ ні, та й ні! нема особихъ приміть, нічого писати!

Мордувались - мордувались, — такі мусили дати

два рубли съ копю! Тогді приміти знайшовъ и хутенько їхъ начеркавъ у папері. И весѣлий зновъ ставъ, який и бувъ перше.

Провівъ насъ, та й каже: »Не бійтесь, усé буде такъ, якъ слідъ ёму бѣти: на те голова и приятельство. Намъ абі маленъкий подарочокъ; якъ-то говорять: *Зъ мѣру по нѣтці — глому сорѣчка.*

»Щобъ не довелось мѣрові оголіти!« кажу я, »бо, поздоровъ Бѣже васъ, багáцько дѣже ниточѣкъ тихъ тягнете, да зъ усіхъ обѣківъ.«

VI.

Все, якъ пообіщавъ Захаревичъ, скінчилось добре. Поклонілись ми паніі, та й, не гаючи часу, до Хмелінцівъ. Въ Хмелінцáхъ рушники були готѣві, тілько насъ и ждали. Зробили змѣвини, а тамъ и весілля справили.

Добре погуляли и старі, й молоді. По всѣму селу пішла чѣтка, що въ насъ весілля: музики грають, у бѣбонъ бѣють, — весело булѣ, бѣчно!

Правду говорять: *Зъ гáрноі дѣвки гáрна й молодіця*: гáрно завертѣця, гáрно й подивѣтѣя. Щѣ-то за молодіця вийшла зъ нашої Мáрти! Дівчиною якъ булá, бѣгае, смѣтѣя, щѣбѣче; а тепѣрь, якось нѣби розумнѣша стáла: двѣрь переїде тихо, велично, у вѣчи гліне съ повагою. Очіпокъ червѣний, нáмѣтка бѣла довга, — и гетьману крáщѣі жѣнки не треба, ей Богу!

Живуть вони й досі зъ батькомъ у-купі и щіро
любляця. Хлопчикъ найшовся въ нихъ, такий чор-
нявий, у батька вдівся, и здоровий, дяковати Гбе-
подеві, росте.

- к. ср.
19. Півпівника. Гиппанька дїтська казочка.
По-нашому розказавъ *Панько Казюка* . . . 3
20. Дзвонарь. Оповід. *Данила Мордовцова*. 2
21. Листі съ хутора. Листъ I и II. про го-
роди и села 5
22. — Листъ III. Чого стоїть *Шевченко*, яко по-
етъ народній 5
23. — Листъ IV. Про злодія въ селі *Гаківниці*. 6

1862.

24. Купбваний рбзумъ. Оповід. *Гр. Квітки*
(*Основьяненка*). 5
25. Салдатка. Оповід. *Данила Мордовцова*. 5
26. НЕ ТАКЪ ЖДАЛОСЯ, ДА ТАКЪ СКЛАЛОСЯ.
Оповід. *Петра Кузьменка*. 5
27. Ледащійця. Оповід. *Марка Вовчка*. . . 5
28. СЕСТРА. Оповід. *Его жь*. 7
29. Вікупъ. Оповід. *Его жь*. 5
30. ПЕРЕБЕНДЯ. Дўма *Тараса Шевченка* . . . 2
31. ЗАКЌХАНИЙ ЧОРТЬ. Оп. *Олеки Стороженка*. 7
32. ГЌЛКА. Оповідання *Его жь* 5
33. ЯКЪ БОГЪ ДАСТЬ, ТО И ВЪ ВІКНО ПОДАСТЬ.
Оповідання *Его жь* 3
34. ВЧИЛИВОВОГО НЕМОЛОТОМЪ, А ГОЛОДОМЪ.
Оповідання *Его жь* 2
35. СЕ ТАКА БАБА, ЩО ЧОРТЬ ІЙ НА МАХОВИХЪ
ВПЛАХЪ ЧЌБОТИ ОДАВАВЪ. Оповід. *Его жь* 3
36. ЦІГАНЪ. Урївокъ изъ казки *П. Куліша*. 2
37. СІЧОВІ ГЌСТІ ЧУПРІНА И ЧОРТОУСЪ.
Оповідання *Панька Казюки* 5
38. ГОРДОВІТАПАРА. Оповід. *Петра Забоця*. 3
39. Листі съ хутора. Листъ V. Хто такий
Хуторянинъ. 3

560360

Всі оці книжечки продаютьця:

У *Петербурсі* у Данила Семіновича Каменецького (на Михайловському плацу, у господі Крилова, кв. № 34).

У *Петербурсі* купують усі, хто бь захотів одь себе вже продавати. Якь купують одь-разу карбонадів на 25, чи й більшъ, то збавляетьця изъ цінї 20%, а пересылка вже, чи по почті, чи по транспорту (скільки прїдетця на вагу), коштомъ того, хто купує.

У *Полтаві* у Василя Лвгичовича Трунова.

У *Києві* у Катерини Олександровни Киць (на Новій будові, близько Кінного майдану, у господі Лобчїхи).

У *Харькові* у Петра Олександровича Лобка (на Малій Панасівці, у господі Праведникова).

У *Чернігові* у Степана Даниловича Нбса.

У *в Одессі* у Олександра Семіновича Великанова.

Ві *Львові* (Lemberg) у книгарні брацтва Ставропигійського.

Хто випісуватиме книжечокъ по почті на карбонанця, чи й меншъ, має докладати до цінї ще четвертакъ на пересилку (за хунтъ ваги). На пересилку книжечокъ на два карбонанці (абб хочъ и меншъ двохъ, та більшъ одного карбонанця) докладаетця ваговихъ за два хунти — срібна копа; на три карбонанці — ваговихъ тройкъ, и такъ далі.

НБ ОНУ имени М. Горького

Handwritten manuscript page with decorative elements and text:

- Top left: *Воспоминания*
- Top right: *Воспоминания*
- Center: *Варнава*
- Below center: *Варнава*
- Below center: *Варнава*
- Below center: *Варнава*
- Right side: *Воспоминания*
- Bottom right: *Воспоминания*

The page is decorated with numerous blue ink drawings of flowers and leaves, some of which are integrated into the text.

НБ ОНУ імені І. Мечникова

